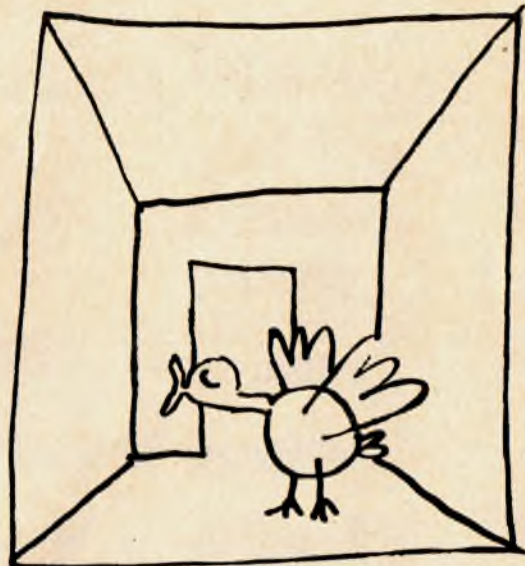
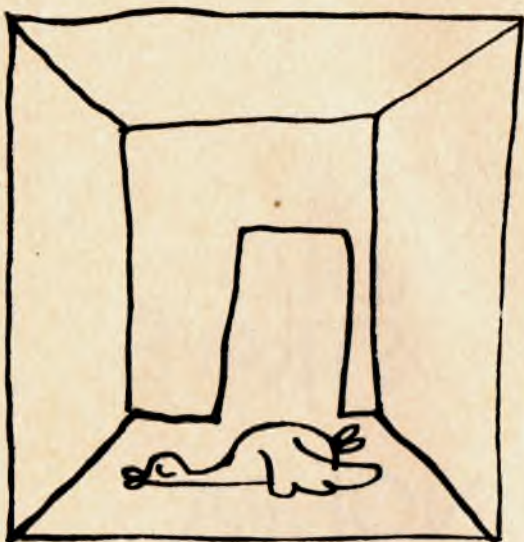

STÁTNÍ
DIVADLO
V OSTRAVĚ

ČINOHRA
PETRA
BEZRUČE

EDVARD
RADZINSKIJ

BEZ LÁSKY
I SMRTI

STÁTNI DIVADLO V OSTRAVĚ
 nositel Řádu práce
ČINOHRA PETRA BEZRUČE
 nositel vyznamenání „Za zásluhy o výstavbu“

Edvard RADZINSKIJ

BEZ LÁSKY I SMRTI

Hra o dvou dílech

Překlad: Ladislav Slíva

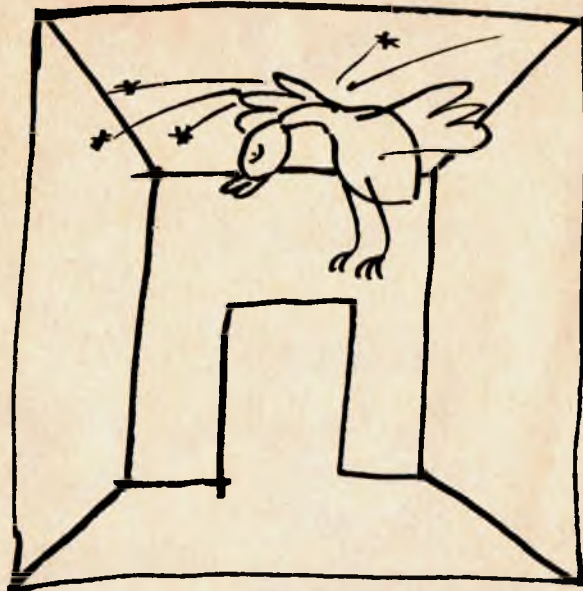
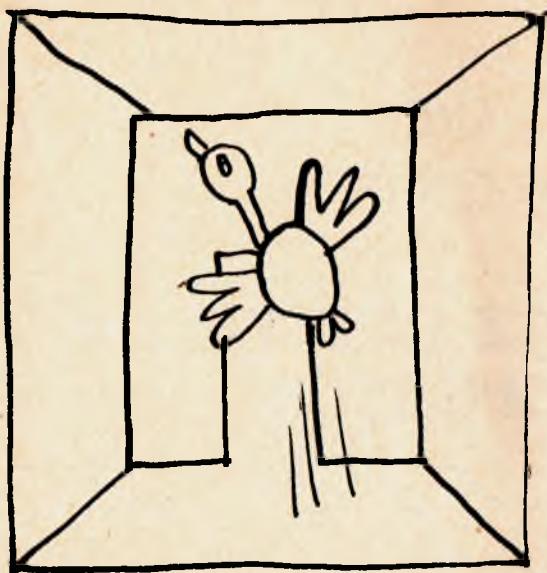
Čs. premiéra dne 20. listopadu 1981 na scéně Petra Bezruče

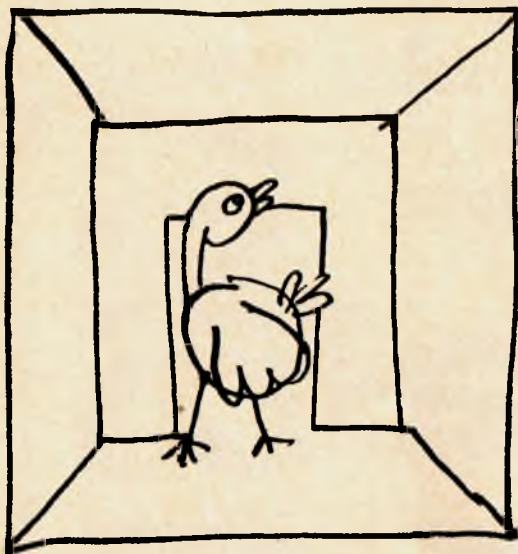
Režie: Josef Janík

Scéna: Jozef Ciller j.h.
 Kostýmy: Mária Cillerová j.h.
 Dramaturg: Ladislav Slíva
 Scénická hudba: Jan Tomšíček
 Texty a melodie Jejich písní: Jitka Smutná

Ona	Jitka Smutná j.h. členka činohry DZN
Její matka	Jana Postlerová
Přítelkyně její matky	Blanka Meierová
On	Bohuslav Čvančara
Jeho žena	Michaela Černá
Doktor	Miloslav Čížek
Malý beatman	Vítězslav Kryške
Dva další beatmani	Miroslav Kudela Petr Miček j. h.

Představení řídí: Jarmila Paulerová
 Text sleduje: Jiřina Čížková

Andrej Vozněsenskiĭ PRVNÍ JINOVATKA

**Dívka volá z budky. Přejíždí nehem po skle.
Dýchá si do dlaně. Volá jedinému v Moskvě.**

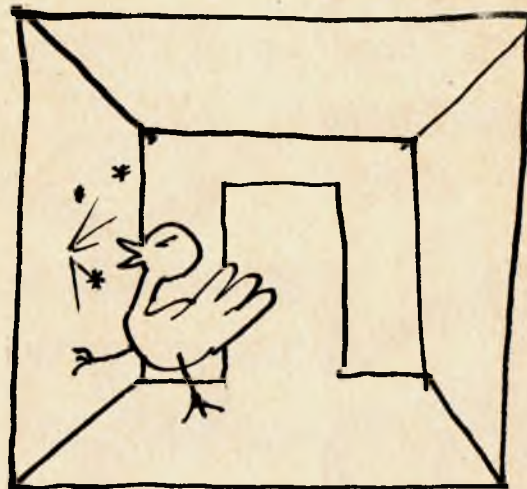
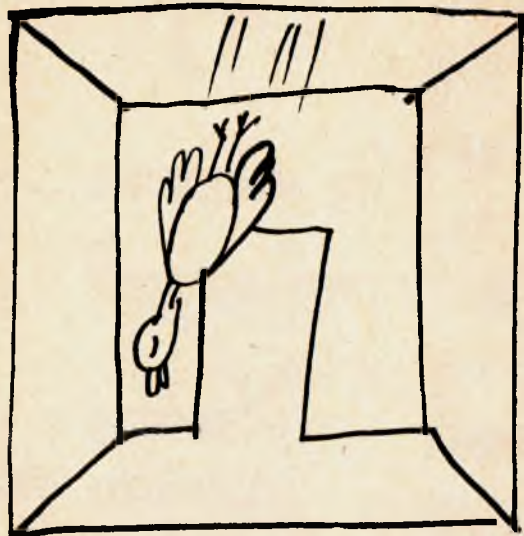
**A tvář má celou od slz, od růže.
Mne si náušničku. A on lže.**

**Choulí se do kabátku, sama před sebou.
Srdce ji zebe. Ruce už ji nezebou.**

**Zpátky musí sama, ledovou ulicí.
Ledoví manekýni. Ledové kulisy.**

**Na srdci první zmrázek — do krve ji mrazí
první jinovatka telefonních frází.**

**Na tvářích se jí lesknou zmrzlé pramínky —
vrubek první křivdy, žahavé plamínky.**

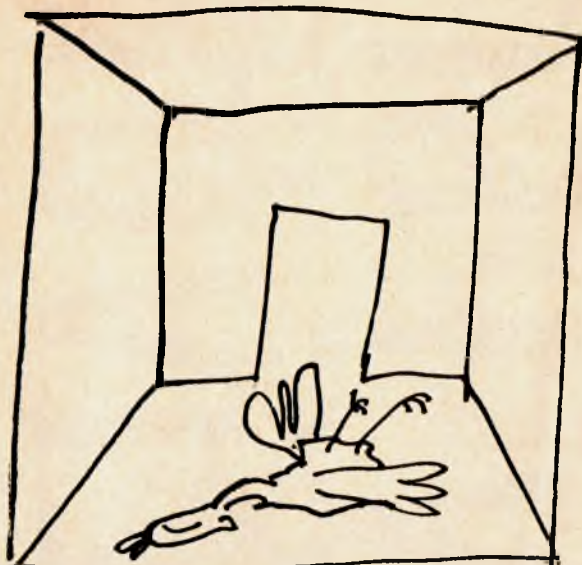

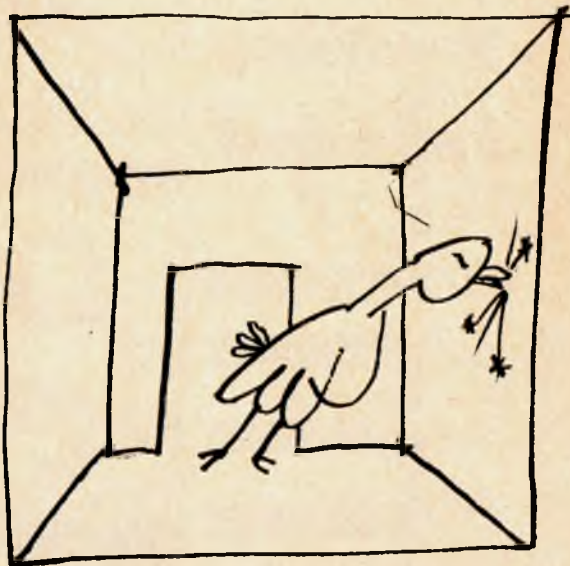
Edvard Radzinskij

nar. 1938, původní profesí historik a archivář, napsal svou první hru již v r. 1962. „Indie, má touhu“ byla příznačně hrou s tématem historickým — o životě ruského osvícence Lebeděva, který založil v Indii v 17. stol. první divadlo evropského stylu. Na jevišti příliš velký úspěch neměla, ale divadlo přesto zařadlo do autora drápek a už ho nepustilo.

Již další hra — „Sto čtyřl stránky o lásce“ — vzbudila po premiéře v moskevském Sovremenniku velkou pozornost. V krátké době ji uvedlo dalších 80 sovětských divadel a pronikla i za hranice — do Bulharska, Polska, Belgie a Švýcarska a v letech 1965—67 ji uvedla také u nás divadla v Hradci Králové, Martině, Liberci a Nitře. Autor se stal dramatikem z profese.

Je to hra o současných mladých lidech, hra o lásce a smrti. Příběh letušky Nataši a mladého vědce Jevdokimova, který ukončí Natašina smrt při záchraně cestujících z havarovaného letadla, zaujal svěžestí a pravdivostí pohledu na mladého člověka, jeho bezprostřednost, naprostou upřímnost, nekompromisnost v odmítání falše a přetvářky, jeho plachost i citovou čistotu a cudnost, tedy všechno to, co najdeme i v naší hře „Bez lásky i smrti“. Radzinskij se zařadil do nové vlny sovětské dramatiky po XX., a zejména po XXII. sjezdu KSSS, která vyvázala sovětské drama z pout teorie bezkonfliktnosti, schematicnosti a růžového optimismu. Kritika se však netajila svými výhradami k volné dramatické stavbě hry, která je vlastně jen pásmem obrazů, jimž chybí vnitřní dramatická prokomponovanost.

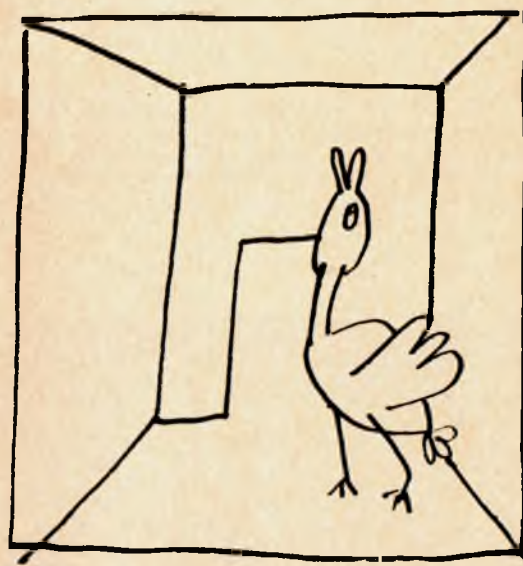
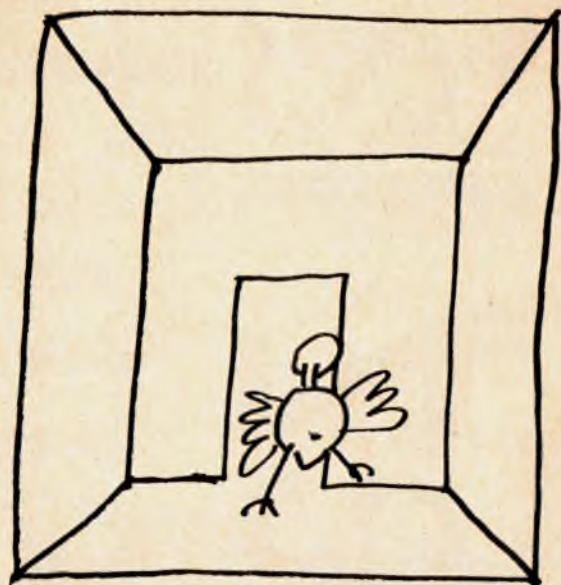

S tímto nedostatkem se E. Radzinskij potýkal i v dalších svých hrách celé následující desetileté periody. Hry „**Je vám dvaadvacet, starci!**“, „**Natáčí se film**“, „**Monolog o manželství**“, „**O ženě**“ vynikaly dobře odpozorovaným, živým jazykem i aktuálností životního konfliktu a nekonformností autorova pohledu na život, ale dramatik se v nich příliš soustřeďoval na jedno téma a jednoho hrdinu, jenž je jeho nositelem, zatímco ostatní postavy působily bledě, náčrtkovitě a při vši antischematičnosti Radzinského her vlastně schematičky.

Velký přelom přinesly „**Besedy se Sokratem**“ inscenované v r. 1975 v moskevském Divadle Majakovského. Tragikomedie o Sokratově ochotě jít na smrt, aby varoval Atény před zánikem, hrozícím z dogmatického lpění na překonaných životních normách, upoutala myšlenkovou hloubkou, skvěle napsaným dialogem a postavami a Radzinského hvězda prudce vzlétla vzhůru.

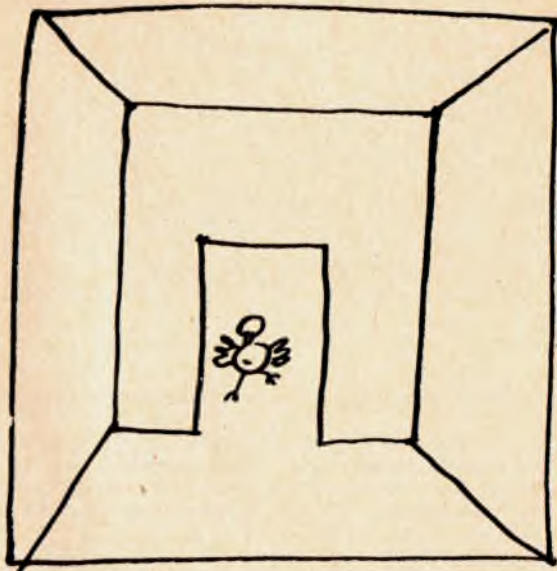
Lidská a autorská vytrvalost Radzinského se projevila i v řadě dalších her z druhé poloviny 70. let a autor se rázem zařadil mezi přední současné sovětské dramatiky. Střídá historická a současná témata. Po „Besedách se Sokratem“ přichází v r. 1980 hra „**Lunin aneb Smrt Jacquese zapsaná v přítomnosti Pána**“, příběh poslední noci, kterou prožívá příslušník revoluční děkabristické šlechty v sibiřském vězení předtím, než ho na úsvitu přijdou zabít carští pochopové. V řadě současných her uvedl v r. 1978 moskevské Divadlo Mossovětu jeho komedii s poněkud kuriózním názvem „**A existuje láska? – ptají se hasiči**“ a v r. 1980 Divadlo Majakovského

hru „**Bez lásky i smrti**“ (originální titul „**Ona – v absenci i lásky i smrti**“). V letošním roce pak inscenoval režisér Efros v moskevském Divadle komedie zatím poslední Radzinského hru, grotesku „**Don Juan pokračuje . . .**“. Edvard Radzinskij se zřejmě v letošní sezóně stane nejhranějším současným sovětským dramatikem na českých jevištích, protože kromě naší československé premiéry se připravují v českých divadlech inscenace tří jeho dalších her z posledního období.

I když jeho poslední hry střídají různá historická prostředí se současností, jejich ústřední konflikt je stejný. Je to konflikt romantického snu s přizemní, všední realitou. „Sokrates“ je snem o vítězství dialektického rozumu. „Lunin“ snem o lidské svobodě a rovnosti. „Civilní“ hry snem o opravdové lásce a jejím naplnění. Radzinskij je svým vnitřním ustrojením romantik, svým viděním života realista, někdy snad až naturalista. Sný jeho hrdinů končí tragicky. Tragické rozuzlení je přitom sice očistnou katarzí, ale autor ji nikdy zjevně nestaví čtenáři a divákovi před oči. Dá se spíše mluvit o skryté katarzi či o rozuzlení, které možnost katarze pouze skýtá. O „Sokratovi“ jeden sovětský divadelní kritik napsal: „Závěrečná tečka této hry není ukončením rozhovoru diváka se Sokratem, ale pozvánkou autora k tomuto rozhovoru. Dramatik nám daruje Sokratovo tajemství, abychom se s ním sami, každý zvlášť a po svém vypořádali“. Totéž platí i o naší hře „Bez lásky i smrti“. I my vám „darujeme“ tajemství Galji (Ona) i všech dalších postav – k vaší vlastní konfrontaci se sebou, k diskusi, k přemýšlení.

Ladislav Slíva

Myšlím bez lásky bez lásky! smrti smrti. bez lásky

Program vydalo Státní divadlo v Ostravě, nositel Řádu práce. Redakce programu: Ladislav Sliva. Obálka a grafická úprava: Marta Roszkopfová. Typografická spolupráce: Antonín Mosler. Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., závod 21, Ostrava 1, Novinářská 7. Cena programu 1,50 Kčs.

Veškerá práva k provozování tohoto díla zastupuje DILIA Praha.

Vedoucí výroby a technického provozu – ing. Ivan Bílek. Vedoucí dekoráčních dlen – Jiří Kladeruba. Vedoucí výroby kostýmů – Bohuslava Čiháková. Jevištní mistr – Josef Drda. Mistr osvětlení – Jaroslav Řezáč. Zvuk řídí – Marie Krejčí. Mistr vlásenkárny – Vojmil Nytra. Mistr rekvizitárny – Eva Wiesnerová. Mistr garderoby – Zdeněk Sliva.

y i smrti • bez lá
život bez lásky
ti • bez lásky i s
rti • bez lásky
bez lásky i em

bez lásky i sm
ka • život • smrt
lásky i smrti • b